รูปแบบการพัฒนาบึงน้ำขนาดใหญ่แบบมีส่วนร่วมในสังคมไทย
THE PATTERN OF PARTICIPATION DEVELOPMENT OF LARGE SWAMPS IN THAI SOCIETY

อัครเดช พรหมกัลป์*
Akkaradecha Brahmakappa

บทคัดย่อ

การวิจัยในเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์แบบมีส่วนร่วม และ 3) เพื่อประเมินผลรูปแบบการพัฒนาบึงบอระเพ็ดแบบมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม และการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อขอรับการยืนยันจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจุบันบึงบอระเพ็ดมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนา คือ 1) มีการก่อสร้างฝายน้ำล้นเพื่อยกระดับน้ำเมื่อปี 2469 2) มีการสร้างประตูกั้นน้ำคลองบึงบอระเพ็ด 3) ชุมชนโดยรอบมีความหนาแน่นขึ้น 4) มีการหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารและวัฒนธรรมจากแหล่งอื่นเข้าไปในชุมชน 5) มีการปรับเปลี่ยนอาชีพจากเกษตรและการประมงเพื่อการยังชีพเป็นเพื่อธุรกิจการค้าและเพื่อการส่งออก 6) มีการขยายตัวของชุมชนทำให้พื้นที่ในการรองรับน้ำให้เล็กลงและยังกีดขวางเส้นทางเดินของน้ำในฤดูน้ำหลาก 7) มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนรอบบึงบอระเพ็ดในเกือบทุกมิติจากผลพวงของความเจริญ 8) มีการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลงสารพัดรูปแบบ ทำให้เกิดสารพิษตกค้างและระบบนิเวศถูกทำลาย และ 9) มีการแปลงสินทรัพย์ (บึงบอระเพ็ด) ให้เป็นทุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

2. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาบึงบอระเพ็ด 1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจะต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนไม่คลุมเครือ ปราศจากการบิดเบือน 2) ด้านการรับฟังความคิดเห็นควรเกิดขึ้นในบรรยากาศของความพร้อมเพรียง สามัคคี มีความไว้เนื้อเชื่อใจและมีน้ำใจต่อกัน 3) ด้านการตัดสินใจควรมีเหตุมีผล ถูกต้องชอบธรรม พอเพียงพอประมาณ และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 4) ด้านการสนับสนุนร่วมมือควรถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ บริสุทธิ์ สะอาด ปราศจากผลประโยชน์แอบแฝง และ 5) ด้านการเสริมอำนาจควรมีเพื่อการยับยั้ง ทบทวน เมื่อพบว่าการพัฒนาจะส่งผลกระทบต่อชุมชนและท้องถิ่น

---

*สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์.